

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštneš ček, uradu štev. 18.688.

Priznajte sovjetsko Rusijo!

Februarja se vrši na Bledu sestanek Male antante in na tem sestanku se bo razpravljalo tudi o priznanju sovjetske vlade de iure. Po besnem članku dr. Kramarja v praških »Narodnih listih« je jasno, da bo na tem sestanku sporočil dr. Beneš Jugoslaviji in Rumunski, da bo Češkoslovaška priznala sovjetsko Rusijo.

S tem bo naša država prisiljena, da se tudi ona jasno izjavi, če sledi češkoslovaškemu primeru, ali pa se izreče za rumunsko stališče. Če bi imeli v Jugoslaviji referendum in bi na ta način narod direktno odločil, če se ima sovjetska Rusija priznati ali ne, potem ni prav nobenega dvoma, da bi naša država že davno priznala sovjetsko Rusijo. Ker žal nimamo referenduma in ker naša demokracija igra, pa obstoji nevarnost, da bo vpliv rumunske politike močnejši ko pa volja naroda.

Zato smatramo za potrebno, da z vsem poudarkom zahtevamo, da se spoštuje narodna volja in da prizna naša država sovjetsko Rusijo.

Odkar se je naš narod nacionalno prebudil, je bil vedno tudi odločen pristati slovanske misli. V direktnem nasprotju s to mislijo pa je, če je naša država z največjo slovansko državo v slabših stikih ko pa Italija, Avstrija in Nemčija. Zato so sami frazerji tisti, ki govorijo, da so Slovani, a ugovarjajo priznanju sovjetske Rusije.

Argumenti, ki se navajajo proti priznanju, so stari in že stokrat ovrženi. Če pravi dr. Kramar, najbolj goreči nasprotnik sovjetov, da ni mogoče podati roke onim, ki so pomagali Nemcem, potem treba reči, da je danes tudi sovražstvo do Nemcev napačno. Zaradi starih grehov ni mogoče, da bi narodi živeli v večnem boju. Bojev je bilo že več ko dovolj in narodi hočejo mir in konec pokoljev. Kdor pa izkopava vedno znova na dan stare grehe, kdor stalno odpira stare rane, ta je hujskač, ki je sovražnik miru, ki je škodljivec človeštva.

Nemogoče je mirno sožitje narodov, če se vtilka en narod v življenje drugega. Vsi ti, ki nasprotujejo priznanju Rusije, se vtilkajo v notranje življenje Rusov. Kakor ne moremo trpeti mi, da bi nam sovjeti predpisovali naše notranje uredbe, tako se ne moremo vmešavati mi v ruske razmere. Če so Rusi zadovoljni s sovjeti — in sovjetska vlada, ki obstoji že deveto leto, more to o sebi trditi — potem moramo zadovoljni biti tudi mi.

Nobenega veljavnega argumenta ni proti priznanju sovjetske Rusije, pač pa cela kopa argumentov, ki govorijo za takojšnje priznanje.

Ne bomo govorili o političnih, ki so najbolj znani in najbolj jasni. Pač pa bi opomnili na gospodarsko korist, ki bi jo imela naša industrija od priznanja sovjetske Rusije.

Pred kratkim smo prejeli pismo slovenskega industrijalca, ki piše, kako je njegova tovarna pred vojno mnogo izvažala v Rusijo. Ker danes tega odjema več nima, je morala skriti svoj obrat in odpustiti delavce. Če bi naša država priznala sovjetsko Rusijo, potem bi tovarna obnovila svoje stike z ruskim trgov in nobenega dvoma ni, da bi si pridobila nazaj svoje nekdanje odjemalce. In to velja še za mnoge druge industrije. Poudarjati moramo, da kažejo Rusi mnogo zanimanja za našo industrijo, toda zaključki niso brez priznanja mogoči.

Davki se morajo znižati!

Beograd, 27. jan. Včeraj ob pol 5. popoldne se je začela seja finančnega odbora, na kateri se je vzel v razpravo proračun državnih dohodkov.

Vladna večina finančnega odbora je imela včeraj dopoldne in še popoldne vse dotlej, da se je začela seja finančnega odbora, svojo sejo. Predsedoval je tej seji predsednik finančnega odbora dr. Radonjić. Ta konferenca se je bavila z vprašanjem ugotovitve državnih dohodkov, ki jih predvideva predlog proračuna. V jako ostri diskusiji se je bavila konferenca z vprašanjem cene soli ter davčnih razmer v Vojvodini in drugih krajih in z vprašanjem odkupa tobaka v Bosni in Hercegovini. Nekateri poslanci so zahtevali, da se zniža cena soli na ono višino, ki jo je imela pred povišanjem in da ne sme v nobenem slučaju cena biti višja ko 2 Din za kilogram.

Pri vprašanju davčnih prilik v Vojvodini se je razvila živahnejša debata. Na koncu je poslanec Pucelj izjavil, da nekatere oblike davkov v Sloveniji preveč pritiskajo narod, ki ne more več izpolnjevati svojih davčnih obveznosti. Zato se morajo že prav pogosto davki prisilno izterjevati. Zahteva, da se dotične oblike davkov v Sloveniji ukinejo.

Na drugi strani so zahtevali nekateri poslanci, da se zviša odkupna cena tobaka, ker država nesorazmerno dražje prodaja tobak, kakor pa ga kupuje.

Vsa ta vprašanja so se obravnavala tudi na seji finančnega odbora, na kateri je namestnik finančnega ministra Uzunović dal najprvo kratko izjavo in prosil finančni odbor, da usvoji predloženi proračun tak, kakršen je.

Poslanec Milan Stepanović je v imenu vladne večine predlagal nekatere spremembe, in sicer: 1. Da se pri ministrstvu financ zniža zneski neposrednih davkov, prirezov, posrednih davkov, carin in nekaterih monopolnih predmetov za 106,192.000 Din; 2. da se pri državnih posestvih Belje in Topolovac črtajo izdatki in vneso v proračun samo čisti dohodki v znesku 10 in pol milijona Din; 3. da se pri državni tovarni za svilo znižajo dohodki za 9 milijonov Din in 4. da se črtajo nekateri manjši dohodki. Po tem predlogu poslanca Stepanovića bi se predlagani proračun državnih dohodkov znižal za skupno 199 milijonov Din.

Nato je poročevalec vladne večine izjavil, da je dosedaj dosežen prihranek od 613,668.000 Din in da zaradi tega predlaga: 1. da se cena soli, ki je eden najbolj potrebnih predmetov človeške in živalske prehrane, zniža tako, da ne bo presegala 2 Din za kg; 2. da se popolnoma ukinejo doklade na dohodnino, ki težko pritiskajo narod v Vojvodini, Bosni in Hercegovini in Hrvatski; 3. da se prav tako ukinejo tudi nekatere oblike davkov v Sloveniji, ki so zelo slične dokladu na dohodnino v omenjenih krajih; 4. da se poviša odkupna cena tobaka proizvajalcem in da se vrši klasifikacija to-

Naša industrija, ki komaj živi vsled pretiranih davkov, sme pač zahtevati od države, da ji omogoči priti do novih trgov in s tem do povečanja obratov.

Vitalni interesi našega naroda zahtevajo priznanje Rusije in če so pristale na priznanje Rusije vse češkoslovaške stranke razven čeških mladikov, potem moramo tudi mi slediti češkoslovaškemu in ne rumunskemu zgledu.

Naš narod si ni prisvojil ruske zemlje in Rumunija naj sama pazi, kako bo ohranila Besarabijo. Nas pa se Besarabija ne tiče.

baka pri odkupu enakomerno in pravično.

Za tem je izjavil namestnik finančnega ministra Uzunović, da bo te spremembe predložil vladi in finančnemu ministru, ne da bi se sam spuščal v to stvar. Izrazil pa je vseeno mnenje, da se bo cena soli znižala in da se bo dovolil prost uvoz soli, tako da bo dobil narod čim ceneje potrebne količine tega blaga. Dalje se bo tudi olajšalo plačevanje davkov. Glede odkupne cene tobaka bo minister poročal vladi in se zavzel za to, da se tudi tej želji ugoti.

Govorila sta nato še dr. Spaho in dr. Kumanudi. Ta je kritiziral dohodke drž. posestev. Za njim se je dr. Šećerov bavil s finančno politiko vlade.

Minister dr. Šuperina je izjavil, da bodo dohodki njegovega ministrstva še večji, kakor jih predvideva proračun.

Ob 10. zvečer je bila seja prekinjena in se je nadaljevala zopet ob pol 11. Prvi je govoril Pušenjak, ki je s številkami dokazoval, da plačuje Slovenija šestino vseh državnih dohodkov. Po proračunu, ki je predložen, bi se povišali davki v vsej državi na vsako osebo od 114 Din na 156 Din.

Za njim sta govorila Juraj Demetrović in dr. Polić, ki sta se protivila amandmanom finančnega ministra.

Dr. Zanić je izjavil, da je težko razpravljati o proračunu, ko ni zaključenih računov.

Dr. Kulovec se v glavnem bavi z obdačenjem v Sloveniji.

Za dr. Kulovcem je govoril še namestnik finančnega ministra Uzunović, ki je obljubil, da bo uvaževal vse upravičene pripombe.

Za tem je finančni odbor ob 1. ponoči prešel na glasovanje in je bil proračun državnih dohodkov sprejet z večino glasov.

AVDIENCE.

Beograd, 27. jan. Včeraj popoldne je bil v avdienci pri kralju minister zunanjih zadev dr. Ninčić, ki je poročal kralju o sestanku Male antante na Bledu. Takoj za njim je kralj sprejel vojnega ministra Dušana Trifunovića.

Beograd, 27. jan. Sinoči od pol 6. do pol 7. je bil v avdienci na dvoru minister za agrarno reformo Pavle Radić. O namenu te avdiencie se ni izvedelo nič zanesljivega. Ve se le toliko, da je minister nesel s seboj v podpis nekaj ukazov, ki jih je kralj tudi podpisal.

Beograd, 27. jan. Čeprav vlada popolno zatišje, se vendar krona redno obvešča o stanju v posameznih strankah. Sinoči je bil v avdienci na dvoru šef demokratske stranke Ljuba Davidović. Tej avdienci pripisujejo veliko važnost in so včeraj trdili, da je voditelj demokratov pripravljen vstopiti v vladu in na ta način sodelovati pri utrditvi sporazuma. Sam Ljuba Davidović ni dal nobenih pojasnil o tej stvari.

PRAZEN DEMANTI.

Bukarešta, 27. jan. Dementirajo se vesti, da bi se pripravljali v Rumuniji kak državni prevrat zaradi tega, ker se je prestolonaslednik Karol odrekel prestolu.

IVANOV IZPUŠČEN.

Moskva, 27. jan. Čižerin je prejel iz Harbina obvestilo, da so aretirani ruski funkcionarji zopet spuščeni na prosto. S tem se je povečala možnost, da se konflikt med Rusijo in Kitajsko reši na mirnem načinu.

Pravi vzrok komunističnih aretacij.

NAŠA VLADA NOČE PRIZNATI
RUSIJE.

Beograd, 27. jan. Aretacije komunistov so v inozemstvu izzvale efekt ki smo ga želeli, a hkrati pa tudi efekt, s katerim nismo računali. Nekateri krogi namreč spravljajo aretacije komunistov v zvezo s sestankom Male antante na Bledu. Na tem sestanku se bo razpravljalo tudi o priznanju sovjetske Rusije. Po nekih vesteh namerava Češkoslovaška sovjetsko Rusijo priznati, med tem ko se Rumunija najenergičneje temu protivi. Govorilo se je, da tudi naša država misli priznati Rusijo. S tem je bil v zvezi tudi poset Ruždibeja v Beogradu, ki je takrat dajal razne izjave baje po navodilih Čižerina. To so sicer naši službeni krogi najkategoričneje dementirali. Zaradi teh okolištin trde, da je s tem v neki zvezi aretacije komunistov. Hoče se pokazati javnosti, a tudi konferenci Male antante, da, če se sproži vprašanje priznanja Rusije naša država za sedaj še ne namerava priznati Rusije de iure.

Kakor se doznava iz zanesljivih virov, se bo preiskava komunistične afe-re razširila na vso državo. Tako se pričakujejo aretacije in hišne preiskave v Kragujevcu, Zagrebu in Sarajevu.

VSE DELO STOJI, KER NI PAŠIČA.

Beograd, 27. jan. Politična vprašanja, ki bi morala postati aktualna, da bi se že nehalo mrtvilo, še vedno čakajo, da pridejo na dnevni red. Na eni strani še niso znane dispozicije g. Pašića, ki zaradi bivanja v inozemstvu ni v takem stiku s svojo okolico, da bi mogel dati izraza, svojem stališču o političnem stanju. Zaradi odsotnosti šefa vlade je položaj stalno enak, stalno enako pa tudi nedelo vlade.

Razpoloženje radikalnih poslancev po njihovem povratku iz notranjosti države je kljub daljšemu odmoru ostalo isto ko pred skupščinskimi počitnicami. Niti en spor ni pozabljen, niti eno nasprotje likvidirano. Nekateri poslanci so se za časa svoje odsotnosti sicer nekoliko pomirili, ko pa so se zopet sešli, je bil mir brž porušen in pojavlja se ista politična nervoza, kakor je bila pred mesecem dni, ko je moral zapustiti vladu prometni minister Ante Radojević.

V sedanjem času ni misliti na rešitev situacije, ker razmere med radikali še niso sanirane. Če bi se kaj takega podvzelo v odsotnosti Pašića, bi to značilo, postaviti ga pred dovršeno dejstvo. Bil bi to neke vrste puč.

Zato se stvari odlagajo, ker se smatra za potrebno, da se razmere razbistre in da pride Pašić v Beograd. Pričakujejo, da nastopi Pašić svojo službo konec tega meseca. Te vesti se nikjer ne zanikajo.

Pašić bo po mišljenju njegove ožje okolice najprvo razčistil vprašanje finančnega ministra dr. Stojadinovića. Druga vprašanja pa se zaenkrat najbrže ne bodo naštevala, ker bi preveč vplivala na same odnose med radikali, na drugi strani pa obstoji tendenca, da se izbegne krizi vsaj dotlej, dokler ne bo narodna skupščina končno sprejela proračuna. Proračun je vzrok, da se parlament v nobenem slučaju ne bo razpustil. Ker poleti zaradi dela na polju ni mogoče iti na volitve, zato se bo kriza na vsak način zadrževala, tako da ostane sedanji parlament vsaj do pozne jeseni.

S tem pa ni izključeno, da se ne razširi današnja koalicija z vstopom demokratov in muslimanov.

„Zmagujejo...“

Kdor čita samo »Jutro« in slična samostojno demokratska glasila, ta je najbrže uverjen, da se kar ves svet podira od samih zmag SDS in od njenega kolosalnega napredovanja. Toda v resnici je stvar čisto drugačna, kar mora razvideti vsak, ki le kolikaj misli.

Skoraj istočasno, ko je »Jutro« pisalo o triumfu SDS, je »Učiteljski Tovariš« objavil debato o zadnji seji širšega sosveta UJU. Iz te debate, še bolj pa iz nezaupnice prejšnjemu predsedstvu UJU je jasno vidno, da je SDS izgubila zaupanje učiteljskega, ki je bilo še pred kratkim glavni stebel SDS.

V soboto je bil podan drug lep dokaz o

»napredovanju« SDS. Ni še tako dolgo, ko je zmagala pri volitvah v akademsko reprezentantno listo, ki je bila SDS naklonjena. V soboto pa je hotela SDS angažirati dijaštvo za demonstracijo proti Radiću, pa je dijaštvo dejalo: jok! V vsem je prišlo s pristaši SDS in radovedneži vred le okoli 30 ljudi in protest je obtičal v »Jutru«.

In če ne bodo ustavljene volitve v delavsko zbornico, potem bi se videlo, da tudi med delavstvom SDS propada. Pa saj itak nikdar ni imela ni!

Ampak v »Jutru« SDS slejkoprej krepko zmaguje. Slava ji!

Francija zahteva zaslišanje Horthyja.

Francoski upolnomočenci so obiskali državne višje pravdnika Sztracheja in zahtevali od njega na podlagi predložene liste, da se zasliši še cela vrsta oseb, med drugimi tudi Horthy.

Po informaciji »Magyarszaga« so zahtevali zastopniki vladne liberalne stranke od ministrskega predsednika Bethlena, da takoj podasta svojo demisijsko notranji minister Rakovszky in honvedni minister Czaky. Nadossy je namreč oba navedel kot skrivke.

Izjava šef urednika »Matina«.

Šef urednik »Matina« Sauerwein je izjavil madjarskim novinarjem, da francoska javnost ni zadovoljna z dosedanjim potekom preiskave. Francoska javnost hoče natančno vedeti, kdo je vse udeležen pri tej aferi. Pa tudi vse povzročitelje in protektorje afe-re je treba dognati.

Nato je dejal Sauerwein sledeče:

»Najprej bi izjavil z ozirom na izjave grofa Karolyija, ki so v Budimpešti izzvale tako potrtost, da se grofu Karolyiju z zaporom, da je povedal grof Karolyi mnogo več in mnogo hujše stvari o sedanjih

mogoteh Madjarske, kakor pa sem jih objavil v »Matinu«.

Kar se tiče dnevnika polkovnika Jankovicia, moram izjaviti, da sem objavil samo prvi del, ki je manj važen, da pa sem mnogo bolj važnega še pridržal.

V tem drugem delu se imenujejo imena raznih oseb, ki še niso bila dosedaj imenovana v zvezi z afero. Med drugim se imenuje tudi ime osebe, katere začetna črka je H. Zaradi tega smatram za neobhodno potrebno, da osebno govorim z državnim upraviteljem Horthyjem. Takoj po svojem prihodu v Budimpešto sem se mu tudi prijavil.

Končno je dejal Sauerwein, da je nujno potrebna razjasnitev pisma grofa Bethlena Perennyju kot tudi vzrokov, ki so povzročili to pismo. Sauerwein je vsled postopanja madjarske vlade s francoskimi zastopniki ogorčen in skušal bo razložiti vzroke madjarskih oblasti za to postopanje.

Skandal se torej šele pričenja in upati je, da vse britnosti madjarskih falzifikatorjev ne bodo pomagale in da bo resnica prišla na dan, z njo pa tudi kazni.

Politične vesti.

= Kongres balkanskih dijakov. — Pred kratkim so sklenili bolgarski dijaki, da skličejo v Sofijo kongres balkanskih dijakov. Kongres naj bi omogočil skupen nastop vseh balkanskih študentov. Jugoslovanski študenti so pristali na poziv svojih bolgarskih tovarišev in sta v ta namen odpotovala gg. Kosta Pavlovič in Aleksander Cvetić, oba slušatelja beogradske univerze, v Sofijo. Ko se tam dogovorita glede kongresa balkanskih študentov v Sofiji, odpotujeta v Bukarešto, da pridobita tudi rumunske študente za kongres. — Prizadevanje študentov za skupen nastop vseh balkanskih študentov je toplo pozdravljeno, ker je s tem ustvarjena podlaga za zblizanje vseh balkanskih narodov. To zblizanje je je nujno, ker le sloga vseh balkanskih narodov more uresničiti geslo: Balkan balkanskim narodom.

= Sleparske volitve. Kristanova »Delavska politika« nas pozivlja, da navedemo samo en dokaz, da so se zgodile sleparije. Poziv je dovela odveč, ker smo to že storili in s citati iz vseh slov. listov — tudi onih iz »Delavske politike« — dokazali, da se vrše sleparije. Ni naša krivda, če so slovenski listi lagali in z njimi vred »Delavska politika«. Sicer pa moramo reči, da so v tem slučaju listi izjemoma vsi pisali resnico.

= S psevkami, neslanostmi in sličnimi nekulturnostmi se je zaletela v naš list »Delavska politika«, ker smo nastopili proti sleparijam pri volitvah v Delavsko zbornico. Ni naša navada, da bi na take surove izbruhe reagirali. V njih vidimo le onemoglo jezo, ker smo gospodom račune prekrizali. Zato »Delavsko politiko« in njene bralce, ki mračno se surovosti čitati, samo pomitujemo.

= Stare čase, ko so bili slovenski listi polni psolv, bi menda hotela oživeti »Delavska politika«. Tako piše v svoji včerajšnji številki, da se je posl. Smodej smukal okrog gospoda odposlanca po ponižen kužek, da je činično lagal in slične ljubeznosti, ki jih bo »Delavska politika« pred sodiščem seveda vse preklecala, če se bo g. Smodeju zdelo vredno na tako oštarijsko polemiko odgovarjati. — Krepke je napisala »Delavska politika« tudi na naslov g. Bernota in ženerala se ni niti gorastne laži, da je zahteval g. Bernot mesto portirja pri delavski zbornici. — Tudi g. Juvana si je nekaj privoščila »Delavska politika«, toda v milem tonu, če sodimo po splošni pisavi »Delavske politike«. — Zato pa si je tem bolj privoščila naš list in svoj klasičen članek ravno tako divno začela ko končala. Naslov se namreč glasi: Buržuazijska nadutost in neslanost. Konča se pa: Pritlikavec naj molči, šeme naj ne gobezda; — tako se glasi ljudska modrost. — Konec bi se moral pravilno glasi: Tako pravimo mi, ki imamo denar in smo pravi socialisti!

= Cenčarije. »Slovenec« se jezi, zakaj ni dosegel posl. Pucelj z ozirom na novomeški shod, da bi bili v proračunu od finančnega ministra vstavljeni potrebni krediti za zvezo Slovenije z morjem. Stvar je silno enostavna, ker po ustavi nima finančni odbor nobene pravice vnašati v proračun nove postavke, temveč samo že vnešene črtati. To menda vedo tudi pri »Slovenecu«, ampak gospodje niso srečni, če včasih ne zasledijo tudi malo demagoškega konjika. Zalihože pa ta konjček tako slabo skreže, da postavi v mal pozicijo samo tistega, ki ga prestavlja. Sicer pa bi bilo dobro, da bi »Slovenec« omenil, kakšen zmisel ima še danes prinašati članke za Musilovo prognozo. Tudi to snaga v zaglavje demagogije, ker bo »Slovenec« najbrže tudi razumel.

= Izvestia o rusko-kitajskem konfliktu. Glavno glasilo sovjetov piše, da imajo Čang-

solinove nasilnosti samo ta namen, da bi izvale konflikt med sovjeti, Kitajsko in Japonsko. Že nekaj časa je opažati, da stari sovražnik sovjetov Čangsolin sistematično pripravlja generalni napad na Vzhodno kitajsko železnico. Sedanji umetno povzročeni konflikt je posledica divjih nasilnosti Čangsolinove vojske. Sovjetska vlada ne more trpeti, da bi postale pogodbe, sklenjene od nje s Kitajsko in Čangsolinom samo krpa papirja. Vsled objektivnosti kitajskih oblasti je bilo dosedaj mogoče vse spore mirno poravnati. Sedaj pa sovjetska vlada ne more trpeti, da bi si Čangsolin prisvojil vse pravice, ki mu gredo po pogodbi, vse svoje obveznosti pa ignoriral. Tudi če Čangsolin ne postopa samostojno, temveč po naročilu neke velesile, ki bi hotela izzvati na Daljnem Vzhodu komplikacije, se je vendar čuditi, da Čangsolin ne pomisli na posledice. Sovjetska vlada sicer noče nobenih rešitev z orožjem, toda ima vsa sredstva, da ohrani svoj ugled. Če more pekinška vlada z lastnimi silami napraviti red, potem ji bo sovjetska vlada hvaležna, drugače pa bo naredila red sama. »Izvestja« izražajo na koncu blanka upanje, da bo spoznala tako Japonska kot tudi Čangsolin, da je stališče sovjetske vlade pravilno.

= Skupen nastop opozicije proti Bratianu. Vlada je nenadoma razpisala za 18. februar občinske volitve. Očitno hoče vlada s tem razpisom presenetiti opozicijo, ki se v tako kratkem času ne bo mogla pripraviti za volitve. Vsaj vlada je tako računala. Toda zelo mogoče je, da je račun vlade napačen, ker opozicijske stranke že predlagajo kot odgovor na predčasni razpis volitev edinstven nastop opozicije. Če bi do tega prišlo, potem bi bilo stališče opozicije zelo olajšano in njena zmaga verjetna.

= Boj za volivni mandat v Rumuniji. Dočim so opozicijski listi že popolnoma prenehali s pisanjem o odstopu prestolonaslednika Karla, so začeli vladni listi nakrat zopet pogrevati to afero. To pa zato, da so mogli približiti izjavo Bratianu, da prevzema vso odgovornost. S tem hoče Bratianu dokazati kralju, da je edino on njegov zvest pristaja, na katerega sme računati v vsaki priliki. Zato bi smel kralj Ferdinand poveriti samo gosp. Bratianu volivni mandat. Stara stvar pa je, da na Rumunskem zmaga tisti, ki ima v rokah volilni, oziroma vladni aparat. Zato je tudi opozicija iz lastnega nagiba opustila vsako debato o Karlovi abdikaciji, da je tako Ferdinandu dokazala svojo lojalnost. To pa seveda moti račune g. Bratianu in zato je prevzel vso odgovornost za sprejem abdikacije. Rumunski parlament bi imel biti zaključen 31. marca in je zato vprašanje volivnega mandata zelo aktualno.

= Nevidna cenzura na Rumunskem. Po ustavi bi smela biti v Rumuniji cenzura samo v času vojne. Da je mogel Bratianu uvesti vseno cenzuro, je najprej proglasil obsedno stanje in tako omogočil uvedbo cenzure. Razven dveh ali treh vladnih listov pa so proti cenzuri vsi listi ostro nastopili in vlada je nato v tujini proglasila, da je cenzura odpravljena. V resnici pa se to ni zgodilo, temveč je cenzor samo povabil k sebi vse zastopnike listov in jim izjavil, da vsled lojalne pisave listov cenzure sicer ne bo izvajal, da pa s tem ni rečeno, da je cenzura tudi odpravljena. Ona še obstoji in če ne bodo listi pisali lojalno ko dosedaj, bo takoj nastopil rešeni cenzorski svinečnik.

= Kako škodujejo državi Komunistične aretacije so naredile v tujini silno slab vtis. O naši državi se zopet govori kot o državi, ki ni konsolidirana, ki je tik pred propadom. Tako piše »Wiener Sonn- und Montagszeitung« na uvodnem mestu na senzacionalen način o številnih aretacijah komunistov v Jugoslaviji. Položaj da je tako

napet, da je bil Pašić brzojavno pozvan v Beograd. Gospodje so hoteli z aretacijami komunistov pomagati sebi v sedlo, pa so škodovali samo državi. Ali bo tudi ta nečeden manever ostal nekaznovan?

Naš novi roman.

S prvim februarjem pričnemo priobčevati naš novi roman

morski vrag.

ki ga je napisal slavni ameriški pisatelj Jack London.

Ze samo ime slovitega ameriškega pisatelja Jacka Londona, glasnika ameriškega duha in življenja, je porok, da bo vzbudil napeto pozornost vsakogar.

Prezanimivo dejanje, ki se razvija z rastočo, uprav grozotno napetostjo, ki čitate-lja kar omamlja, je povzeto iz življenja mornarjev in lovev na morske pse v Tihem oceanu. Parnik, s katerim se visoko nabraženi in bogati Van Weyden, drugi glavni in na koncu zmagoviti junak povesti, vozi domov, zadene v gosti megli z drugim parnikom skupaj in potopi. Weydena reši mala ladja »Duh«, ki gre lovit morske pse. Kapitan Wolf Larsen ga pa ne popelje nazaj na suho, ampak ga celo kruto prisili, da se na ladji vdnja in opravlja najnižja dela. Življenje na tej ladji je pravi pek, njega hudobni duh kapitan, prava pravcata pošast v človeški podobi. Človek in pol je po telesu in duhu, nasilen, okrut, grozen, brezčuten, brezobziren, ki mu je tuje življenje nič, oremljen z izobrazbo in modrostjo o življenju, pridobljeno s samoučenjem in trdimi življenjskimi izkušnjami. Ko pa rešijo ob japonski obali neko tudi naobrazeno žensko Maud Brewster, kapitan tudi nje noče prepeljati na bližnjo Japonsko in si jo skuša usuznjati. Pretresljivi dogodki se vrste kalejdoskopično drug za drugim. Viharji, delo, lov na morske pse, boji, poboji, pobegi zamikajo bralca, da ne pride do oddiha. Weyden in Maud, med katerima je vzklila ljubezen, doživljata grozovite dogodke. Ko se jima posreči beg z ladje, prideta zopet na ladjo Morskega vraga. Znova preživljata nepopisno trpljenje, zopet zadivja na ladji boj z Morskim vragom in pred bralcem se razvijajo dogodilja, da človeku kri zastaja.

Nemogoče je strniti vse dogodke v okvir peščice stavkov, vendar že povedano jasno spričuje, da bo moral vsak tudi razvajan čitatelj zadovoljno zasledovati zgodbo vse do konca.

Vzle vsej obilici romantičnih in grozotnih prigod »Morski vrag« ni naveden pustolovski roman. Z globokim občutjem in nedoseženo finostjo razmotriva v njem pisatelj visoke probleme življenja ter ima roman »Morski vrag« tudi svojo visoko umetniško vrednost.

Prepričani smo, da bo naš novi roman za naročnike prava senzacija.

Beleške.

Prosto po »Delavski politiki«.

Anton Kristan: »Nema« vladne krize, da ne bi bil glede rešitve vprašan od najvišjega mesta tudi jaz za svet. »Nema« delavske stranke, če ne poslušajo moje besede. In »nema« delavske politike brez moje »Delavske politike«.

Cvetke iz »Delavske politike«.

Divno filozofsko razpravo je napisala Kristanova »Delavska politika«. Da jo bodo uživali tudi naši bralci, naj bo ponatisnena: »Mraz se je naenkrat poostiril, ivje se na široko razlezlo po drevju, pod nogami škrip-lje in živali so vse preprežene z sneženo ali pa ledeno pajčevino. Upanje je že naraščalo, da ne bo več hude zime, pa kot vidimo, ne bomo še zlepa smeli od peči in marsikdo bo moral težko pristradane vsote dati za kurjavo in se tudi zadožiti. Draga je zima, draga... — Pametna je »Delavska politika«, pametna...

Sploh se »Delavska politika« na žvepel zelo dobro spozna. Tako je odkrita novost, da tudi zima nudi dočaj poezije, seveda — kakor pametno dostavlja — samo onemu, komur je dano, da jo uživa. — Ali kristaliziran švefel iz poročila o plesu: ... življenje je bilo živahno in naravno, brez običajne napetosti kot je v navadi pri družinskih večerih. Velelist je »Delavska politika«, velelist. Skoraj piše tako, kakor klepetajo otroci pod lipo!

Naši ženski domači obiti.

Važen gospodarski problem so naši ženski domači obiti. V današnjem času nam pač ne sme biti vseeno, ali se izdelki, ki se dajo napraviti doma, uvažajo ali izvažajo. To velja predvsem za naša ročna dela. Uvažanje ženskih ročnih del je docela nepotrebno, pa naj se že nanaša na katerokoli panogo ženskih ročnih del. Ker pa vlada pri nas še precej nejasnosti glede organizacije ženskih obrtov, naj nam bode dovoljeno podati nekaj misli, kako bi se dalo to delo organizirati. Čipkarstvo razpolaga danes s tisoči delavk in je še deloma neorganizirano. Zato ni enotnosti v cenah, materialu in vzorcih za eksport, kar dela pri kupitju veliko zmedo, ruši cene in ustvarja nepotrebno konkurenco. Tu je potreba, če že ne organizacije, pa vsaj skupnih domenkov, da se pokaže enotnost na svetovnem trgu. Zaradi neenotnosti je vsak večji eksport danes nemogoč in to odpira na široko vrata tuji konkurenci.

Malenkostne osebne difference se morajo umakniti visokemu cilju splošnosti. Potem bodo živeli trgovci in delavke, v neslogi pa trpita oba dela.

Mnogo krivde leži tudi v tem, ker niso trgovci vedno in pravočasno informirani o potrebah svetovnega trga.

Da se morejo nardočila izvršiti natanko in pravočasno je potreba da primejo delavke za vsako delo in izvršijo vsako naročilo, ker le potem bode trgovec lahko oddal vse blago in si ohranil odjemalca, delavke pa stalen zaslužek. Če se pa branijo izdelovanja n. pr. meterskih čipk, se inozemci obračajo navadno potem tudi tja za druge predmete, kjer do-bijo metersko blago. In danes ni svetovna konkurenca ravno majhna. Italija proizvaja mnogo te robe, Francija ima v Vogezih na ti-soče delavk in Belgija je znana po svojih naj-cenejših delavskih. Na Češkem je delalo v Rudogorju že pred vojno 60.000 žen in deklet. Nemčija ima tudi veliko čipkaric. Čipkarstvo je zasló tudi v francoske in angleške kolonije in postaja nevaren konkurent, zlasti manjšim državam.

Vse to naj bi imele pred očmi v prvi vrsti naše delavke, da bodo razumele položaj, v katerem se nahaja naše čipkarstvo. Bolje je namreč delati vso zimo z malo manjšim zaslužkom, kakor pa 1 mesec z navidezno visoko plačo.

Pri splošni organizaciji se bode treba vseh sklepov tudi res držati in ne imeti odprta sam zadaj še kaka skrivna vratica za vsak slučaj, kar bode imelo sigurno usodepolne posledice.

Država bi morala naše čipkarstvo bolj podpirati. Poskrbeli smo, da bodo informirana naša ministrstva o vsem, da ne bode potem izgovorov.

Druga tehnična ročnih del je vezanje, ki se vporablja za najrazličnejše predmete. Razni trgovci zaposlujejo sicer precej vezelj, vendar trdimo, da bi lahko organizirali še par tisoč žen in deklet za razna večja naročila. Danes gredo n. pr. razne vojaške nabave še v inozemstvo, ker ni organizirano delo doma. Oficirske epolete n. pr. za mornarico se izdeluje v inozemstvu, ker ni nikogar doma, ki bi prevzel naročilo, kar bi se pa lahko izvršilo doma. Naše obrtne šole so vzgojile na stotine dobrih vezelj, ki bi prav radi prijele za delo.

Državni osrednji zavod za ženski domači obiti v Ljubljani, Turjaški trg 4 I. hoče organizirati žensko ročno delo in v to svrhu bi potreboval informacij, ki bi služile kot podlaga nadaljnjemu delu. Vse zainteresirane naj bi javile svoj naslov zavodu po dopisnici in navedle:

1. Kake vrste ročno delo znajo (klekljane čipke, šivane čipke, mreženje (file) navadno belo vezenje, pisano vezenje, specialne vezne tehnike, slikanje z iglo, zlato vezenje, fino belo vezenje, kineško vezenje, arabsko apliciranje, vezanine na koži in kožnate aplikacije, toledo).

2. Koliko ur časa bi dnevno lahko delale. Na ta način nam bode mogoča evidenca vseh delavk, kar je velike važnosti za presojanje delovne kapacitete.

Niš nemogoče ne predvidevamo, ampak vse to bo izpeljivo, če najdemo ljudi z resno voljo in veseljem do dela. Tudi ta važen gospodarski problem nam mora preiti v meso in kri, kakor je to drugod in postati velik plus v našem narodnem gospodarstvu. O vsem nadaljnjem bomo poročali po potrebi.

CENE MLEKA.

Iz krogov »Mlekarskega društva« za Ljubljansko okolico nam pišejo: Z ozirom na to-zadevno poročilo tržnega nadzorstva (cene mleku v Ljubljani) ljubljanskim konsumentom nekaj stvarnega pojasnila.

Bralce tega poročila, ki nimajo prilike opazovati produkcije mleka in se prepričati koliko pridelovalca mleko stane, bi sodil da kmet umetno in neopravičeno navaja cene mleku na ljubljanskem trgu. Po strokovnjakih in po praktičnih kmetovalcih, ki vodijo knjigovodstvo je dognano, da pridelovalec to je kmeta stane liter mleka dražje, kakor mu je pa sedanja tržna cena v Ljubljani.

Vsak stani, tako tudi kmetijski je po božji in državni postavi upravičen do eksistence. Če pa producent mleka ne reflektirajo na pokritje pridelovalnih stroškov in če dalje ne reflektirajo na po zakonu zaščiten čist dobiček, ampak ga prodajajo v izgubo, potem res ne vemo iz kakih nagibov se tržnemu nadzorstvu zdi potrebno še pritiskati na cene mleka. Kmetije, ki vodijo račune, še sedaj opušajo pridelovanje mleka. In če bodo pre-nizke cene prisilile še druge, da jim bodo sle-dili, pride sigurno do slabih posledic za ljubljanske konsumente, da zlasti še ubožno mest-no prebivalstvo ne bo prišlo do potrebnega mleka.

Tržno nadzorstvo poroča, da je mleka na trgu dovolj. Ne pove pa zakaj. Posledica je dovoz mleka na trg narastel, kakor je tudi naravno, da bo mleko izginilo iz ljubljanskega trga čim se mu bo cena znižala.

Tržno nadzorstvo napačno tolači, če mi-sli, da je že upravičeno kar sistematično ceno mleku znižati če ga je slučajno kakšen dan malo več na trgu. Saj v tem ga lahko prepri-ča vsa ostala ljubljanska trgovina. V manu-fakturnih trgovinah n. pr. je blaga nakopi-čenega, pa vendar tržno nadzorstvo tukaj ne čuti nobene potrebe pritiskovati na znižanje cen.

Tržno nadzorstvo v svojem poročilu nava-ja, da se je prodajalo nekatere dni mleko na trgu pod priznano tržno ceno. Ne pove pa nič koliko je bilo vode v tistem mleku. Ugotav-ljamo, da se na določeno nepošteno prodajalci mleka, ki to tečno in zdravo pijačo mešajo z vodo, ali pa tudi posneto mleko prodajajo pristno. Tako mleko seveda lahko prodajajo pod pravo ceno. Naloga tržnega nadzorstva pa je ali naj bi vsaj bila, da kakovost dovo-ženega mleka kontrolira. S tem bi skrbelo, da konkurenti dobijo dobro in zdravo mleko obenem bi pa tudi ščitili pošteno mlečno pro-ducenco. Mlekarsko društvo je že opetovano opozorilo tržno nadzorstvo na to njegovo dolžnost, toda pri izvrševanju te naloge ne kaže tiste vneke kakor pri pobijanju cene mleku. Pridelovalci mleka bodo radi sami popustili v ceni kakor hitro bodo lahko cene-je krmili molzne krave in to bode spomnila, ko pride zelena krma.

Dnevne vesti.

KAKO SE JE SKRBELO NA PARISKI RAZSTAVI ZA IZVOZ NASIH ČIPK.

Neki pariški interesent, ki ima svetovno klijentelo, mi je pisal sledeče: »Institut Delva« v Bratislavi je napravil dosti reklame na razstavi v šestih mesecih, ljubljanski zavod pa nobene.

S težavo sem mogel pregledati Vašo tako zanimivo zbirko s 3 odjemalci samo enkrat.

Ameriški odjemalec je pri tej priliki napravil večje naročilo. Tri mesece nato so mi iz razstave poslali negativen odgovor, dali pa so mi naslov neke trdnice iz Strasbourga, ki ima prodajalno na dobro.

Tako imenitno je torej skrbel za izvoz naših čipk komisariat razstave, katerega šef je bil Slovenec.

K temu dodajamo sledeče: Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani je poslal na razstavo za 17.000 Din vzorcev, kar znači, da jih je bilo dovolj. Dalje je poslal lep, s slikami opremljen seznam naših čipkarskih del v 500 izvodih.

Naši poslanci naj se zanimajo za razstavo, čeprav je že minula, ker bi se zopet nekateri radi vrnili v Philadelphia, čeprav so nam napravili v Parizu ogromno gospodarsko škodo.

Cipkarski trgovci.

— »Uradni list« št. 7 z dne 25. t. m. objavlja program za opravljanje strokovnega izpita za uradnike pripravljajalnih skupin I. in II. kategorije min. za notranje zadeve ter pravila o posesti in prodajanju strupov in strupenih stvari po trgovcih.

— Nepravilno trgovanje. Zagrebška trgovinska in obrtna zbornica je predložila ministru trgovine in industrije predstavko, v kateri zahteva, da se zvišajo kazni za nepravilno trgovanje. Zbornica predlaga, da se uvedejo tudi zaporne kazni.

— Stipendije za trgovske pomočnike. Ministrstvo trgovine in industrije namerava uvesti stipendije za trgovske pomočnike in mlajše obrtnike. Stipendije naj bi omogočale omenjenim osebam izpopolnitev strokovne izobrazbe.

— Delegati sarajevskih železničarjev v Beogradu. V ponedeljek je prispela v Beograd deputacija železničarjev iz Sarajeva, obstoječa iz dveh delegatov. Deputacija je urgirala v prometnem ministru realizacijo raznih že prej predloženih zahtev.

— Nov vinski zakon. V poljedelskem ministru pripravljajo nov zakonski načrt o vinogradništvu in vinih. Zakon, ki bo veljal za vso državo, predvideva vse potrebne mere za izboljšanje kvalitete vina. Za izvrševanje teh mer se določijo posebni organi. — Zakon je res potreben.

— Posetnikom vinskega sejma v Središču dne 19. januarja t. l. je bil z odlokom ministrstva za promet M. S. št. 1073 z dne 13. januarja 1926 odobren 50% popust vzhodnih. Radi pokvarjene brzojavne zveze z Beogradom je direktor drž. železnice Ljubljana prejel brzojavni odlok o dovolitvi pismeno s pošto šele 19. t. m. popoldne po 16. uri in je takoj po prejemu istega brzojavno obvestila svoje postaje. Ker so nekateri posetniki pri povratku iz Središča trdili, da je postaja Maribor že vedela o popustu jutraj in da so to vedeli tudi sprevodniki, ter valili krivdo na postajo Središče, ki je pravilno zahtevala, predno je bila uradno o popustu obveščena, cele karje za povratno vožnjo, izjavljajo direktorja, da so bile vse postaje obveščene šele popoldne in da tudi direktor ne zadene nobena krivda. — Direktor: Borko.

— Ukinitje jedilnih vozov na progi Zagreb—Brod in obratno, pri brzovlaku, ki odide iz Broda ob 4.36, se ukinejo jedilni vozovi, ide iz Broda ob 4.36 se ukinejo jedilni vozovi. Istotako odpadejo odslej jedilni vozovi na progi Zagreb—Plaski—Ogulin—Split. Pri brzovlaku, ki odhaja iz Zagreba ob 18.30 ter pri brzovlaku, ki odhaja iz Plaskov ob 6.47 ostanejo jedilni vozovi še nadalje.

— Na progi Prod—Greč se uvedejo spalni vozovi. Za enkrat se vlakom ne bodo priklopljali pravi spalni vozovi, temveč se uredi samo nekaj voz 1. razreda za spanje. Potnikom se bodo izdajale proti plačilu predpisane take posteljne garniture.

— Tunel skozi Ivan-planino se prične te dni vrtati. Delo se prične na obeh straneh hkratu. Zaenkrat bo zaposlenih samo manjše število delavcev. Poleti se število znatno zviša.

— Ameriške stipendije za dva zagrebška vseučiliška docenta. Rockefellerjev podporni fond za strokovno izobrazbo visokošolskih profesorjev, »International Education Board« je podelil privatnim docentoma zagrebške gospodarsko-gozdarske fakultete ing. dr. A. Ogrizku in ing. dr. A. Tavčarju enoletni stipendiji v svrhu specializiranja v inozemstvu. Dr. Ogrizek gre na veterinarski institut v Hanover, dr. Tavčar pa na univerzo v Itali (Amerika).

— Albert Thomas, ravnatelj mednarodnega urada za delo pri društvu narodov pride v kratkem v Beograd. Proučaval bo v vseh naših večjih industrijskih mestih socialne razmere.

— Nov list. Dne 1. februarja začne izhajati, kot se poroča, v Sarajevu nov list »Sloboda«.

— Tujski promet v Dubrovniku. Leta 1925 je obiskalo Dubrovnik 23.260 tujcev. Od teh je bilo 19.169 Jugoslovenov.

— Konzum tobaka v Zagrebu. Glasom natančne statistike je bil konzum tobaka v Zagrebu leta 1925 sledeči: Zagrebčani so popu-šili manj kot 102.165 kg tobaka, 198.902.000 svačic in 2.492.000 smodk. Celokupna vrednost tega tobaka znaša 82 milijonov dinarjev. Neverjetno, kako ogromno svoto ljudskega premoženja so popuhali Zagrebčani tekom enega leta v zrak!

— Nove geranifolne odredbe na južnem Tirolskem. Iz Innsbrucka poročajo: Doslej je bilo dovoljeno, da so bili na železniških postajah na Južnem Tirolskem poleg italijanskih v oklepaju tudi nemški napisi, ki so jih

sprevodniki tudi izklicavali. Seveda je postajalo slednje v zadnjih letih vedno manj uzuelno, vendar pa so bila navedena nemška imena vsaj v vseh vzhodnih redih. Sedaj pa je izšel dekret, ki nemška imena prepoveduje ter odreja, da imajo nemudoma izginiti. Seveda je prepovedano odslej tudi izklicavanje nemških imen. — Razven tega je izšel pred kratkim kraljevski dekret, s katerim so ukinitve določbe šolskega zakona glede nemščine. Dočim je bila na italijaniziranih tirolskih šolah nemščina doslej pripuščena kot fakultativen predmet, je odslej popolnoma prepovedana.

— Razpisauva mesta. Oblastna uprava humanitarnih fondov pri direkciji državnih železnice v Ljubljani odda: 1. eno mesto specialista za kirurgijo in ortopedijo; 2. eno mesto specialista za fizikalno zdravljenje; 3. eno mesto specialista za kožne in venerične bolezni; 4. eno mesto specialista za otroške bolezni v centralnem ambulatoriju v Ljubljani. — Ponudbe je vložiti najkasneje do 31. januarja t. l. pri Oblastni upravi humanitarnih fondov pri direkciji državnih železnice v Ljubljani.

— Avancement zdravnikov. V ministru za narodno zdravje pripravljajo ukaz, s katerim se pomaknejo v višjo stopnjo vsi zdravniki, ki so po uradniškem zakonu k temu upravičeni.

— Napredovanje v upravni službi. Za politično-upravne uradnike v 5. skupini I. kat. so postavljeni sledeči srezki poglavarji v Mariborski oblasti: dr. Bronislav Fišer pri vel. županu v Mariboru, dr. Josip Hubad v Ljutomeru, Rihard Koropec v Prevalju, Gašper Lipovšek v Murski Soboti, Ivo Poljanec v Mariboru, desni breg, Karol Trstenjak v Konjicah, dr. Herbert Kartin v Šmarju pri Jelšah (dodelen srez poglavarju), Rajko Mulaček pri velikem županu v Mariboru in dr. Stanjo Majcen pri vel. županu v Mariboru.

— Napredovanja v vojaški službi. Imenovani so sledeči oficirji v rezervi: Franc Koder, Peter Podboršek in Ivan Renčelj za poručnike pri pehoti; Josip Ciperle, Andrej Gostiša, Oton Sterk in Ivan Trstenjak za poručnike pri artiljeriji; Niko Kopač, Anton Repič in Fr. Vrabčič pa za poručnike fragate v vojni mornarici.

— Premocija. V soboto dne 30. januarja t. l. bo na tukajšnji univerzi promoviran za doktorja prava odvetniški kandidat g. Aleš Stanovnik iz Horjula pri Vrhniki.

— Profesor Andrej Zehe umrl. Predvčerajšnjim je umrl v Gradcu profesor zgodovine Zehe, ki je poučeval svoječasnjo tudi na stari ljubljanski gimnaziji na Vošnjakovem trgu.

— Veliki snežni zameti v južnih krajih države. Iz vseh južnih krajev države poročajo o velikih snežnih zametih, ki ovirajo posebno v južni Srbiji in Dalmaciji promet.

— Katastrofalen potres. Dr. Belarjev observatorij javlja dne 25. t. m.: Danes ob 2. so zaznamovali seizmografi katastrofalen potres v velikih daljavah.

— Velik hotel pogorel. V Allentownu (Pennsilvanija) je pogorel eden od največjih hotelov. Pet oseb je poginilo, 20 se jih je težko poškodovalo, ko so poskakali skozi okna.

— Odvetnik in novinar dr. Wollner, o katerem smo pred par dnevi poročali, da je bil obsojen na tožbo neke učiteljice po tiskovnem zakonu, je bil te dni aretiran radi komunistične propagande. Obtožen bo po zakonu o zaščiti države.

— Štirikratni roparski umor. Iz Budimpešte poročajo: V Galacu so našli umorjeni v njem stanovanju sestre Curatos in njihovi služkinji. Ženske so bile zvezane in tako razmargene, da jih ni bilo spoznati. Eni od služkinj je bila odrezana glava. Med morilci in žrtvami se je moral vršiti strašen boj. Aretiranih je bilo že okrog 100 osumljencev, ne da bi bilo mogoče komu izmed njih kaj dokazati. Domneva se, da gre za roparski umor, kajti v Galacu je bilo znano, da sta podedovali sestre Curatos pred letom dni 2.000.000 lejev.

— Zadnji član tolpe falzifikatorjev tisočdnarskih bankovcev pod ključem. Kot znano, so bili že pred dnevi vsi člani tolpe potvarjalcev tisočdnarskih novčanic v roki pravice, razen enega. Edini, ki se je še skrival je bil krošnjar Marijan Jurčević. V soboto so vtaknili tudi njega pod ključ. Po malheurju, ki ga je doletel v družbi Madunića v Novi Gradiški, se je skrival nekaj časa pri svojih bratih v Slavoniji. Ko so mu postala tla prevzročila, je skušal pobegniti v inozemstvo. Poizkus se je ponesrečil. Zato se je hotel vtihočiti v pekel v svoj rojstni kraj v Dalmacijo. Pri tem ga je dohitela usoda. V soboto jutraj so ga prišli v Studenih orožniki in včeraj je priromal v varnem spremstvu v Zagreb, kjer bo čakal z drugimi vred na plačilo.

— Zopet potvarjalec denarja. Zagrebška policija je prejela te dni ovadbo, glasom katere namerava falzificirati daruvarski gostilničar Edvard Svoboda dinarske novčance. Policija je izvršila pri osumljenecu hišno preiskavo ter našla v njegovem stanovanju klič, ki ga je dobil z Dunaja. Svoboda je priznal. Motiviral je svojo zločinsko namero s materielnimi težkočami. Njegov načrt je tembolj kuriozen, ker bodo vzeti bankovci po en dinar v kratkem iz prometa. Moža so seveda zaprli.

— Nenavaden slučaj izsiljevanja ali pa neslana žala. Iz Budimpešte poročajo: Minister za ljudsko prehrano je dobil pred par tedni dopis, v katerem ga pozivlja več anonimnih kemikov, da jim da na razpolago 2.4 milijard kot prispevek za zgradbo doma za zaščito dojenčkov. Pisici pozivljajo ministra, da jim odgovori potam časopisov ter groze, da bodo zastrupili, če prijavijo zadevo policiji, pol ure pozneje budimpeštanski vodovod z bacili kuge. Minister je poklical k sebi šefa policije in državnega tajnika dr. Scholza ter se z njima posvetoval o nenavadnem slučaju izsiljevanja. Nato je pozval v listih prebivalstvo, da naj obvesti, če opazi, da je postala voda kal-

na, nemudoma oblast, ter zahteva bakteriološko preiskavo. Od onega časa je minilo že več tednov, vendar pa doslej še ni bilo mogoče ugotoviti, če gre za poizkus izsiljevanja ali pa za neumestno in neslano žalo.

— Radi proslavljanja falzifikatorjev se bo zagovarjal v kratkem v Budimpešti madžarski poslanec Ulain. Obtožen je, da se je izrazil na hodniku sodnega poslopja, da so pri falzificiranju frankovskih novčanic udeleženi možje dostojni ljudje in patrioti.

— Rajši v smrt kot ceste pometat. V hotelu »Jakovac« v Zagrebu se je zastrupil te dni 24letni pleskar Jakob Tomašević. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da je izvršil samomor radi neozdravljive bolezni, pred svojo smrtjo pa je tožil napram gostom in hotel-skim uslužbencom opetovano, da ne more najti dela. Ko so mu svetovali, naj gre ceste pometat, je dejal: »Rajši v smrt!« Tomaševića so našli popolnoma golega, ležečega v mlaki krvi na tleh. Na nočni omarici je stala stekleničica z napisom »digitalis«. Strup je sredstvo za pospeševanje delovanja srca, ki pa učinkuje v večjih dozah absolutno smrtno.

— S pariškega slavoloka »Arc de triomphe« se je vrgel. Te dni se je pripetil v Parizu nenavaden način samomora: Neki mož se je vrgel z znanega slavoloka »Arc de triomphe«. Obležal je na mestu mrtve.

— Samomor morilca Daskalova. Iz Prage poročajo: Morilec nekdanjega bolgarskega poslanika Daskalova, dijak Čečenkov, se je v kaznilnici obesil.

=====

Orijen'talska noč v Ljubljani

(Vrhunec prireditve)

Kedaj? Kje? Pazite na datum!

=====

— Grans obsojen na 12 let ječe. V zadnjem trenutku na nastal v procesu zoper Gransa velik preokret. Slo je za ugotovitev, če je verjeti prvotni Haarmannovi obdolžitvi, ki jo je izrekel zoper svojega prijatelja, ali njegovi poznejši opetovani izjavi, da obdolžitev ne odgovarja dejstvu. Eden od izvedencev je izjavil, da se po njegovem mnenju absolutno ne da ugotoviti v katerem oziru je Haarmannu verjeti: Stvar ostane za vekomaj nesrešljiva zagonetka, drugi pa je izjavil, da je prepričan, da je govoril Haarmann resnico, ko je zatrjeval, da je obdolžil svojega prijatelja po krivici. Veliko pozornost so vzbudile izpovedbe več prič, ki so ugovarile, da so Haarmanna na policiji neusmiljeno pretepali ter mu izsilili tudi priznanje z batinami. Končno je bil Grans obsojen radi sokrivde pri dveh umorih na 12 let ječe.

— Tiskovni proces zoper čehoslovaškega poslanca Hlinko. Kot poročajo iz Prage, se je zagovarjal te dni znani čehoslovaški poslanec Hlinka radi žaljenja Masaryka, katerega je imenoval »Tataleben«. Hlinka je bil oproščen.

— Z avtomobilom preko Afrike. Te dni je prispela v Kairo avtomobilna ekspedicija majorja Treatta. Major Treatt se prevozi v spremstvu svoje soproge vso Afriko od Kapstadta do Kaira. Ekspedicija je trajala leto dni. V Kairo so priredili majorju Treattu in njegovi soprogi navdušen sprejem.

— Usmiljenim sreem! 100% invalid se obrača v skrajni sili na usmiljena srca s prošnjo za pomoč. Je bolan, brez dela in zasluzka, pri tem pa oče šestih mladoletnih otrok, od katerih je enega povozil avtomobil ter ga težko poškodoval. Pokojnine ima 446 dinarjev. Da s temi dohodki ne more preživljati sebe in svoje družine, je umevno. Prosilce sprejme hvaležno vsakršno darilo ali podporo, ki naj se blagovoli poslati na upravo lista pod »Nujna pomoč«.

— Zahvala. Neznani dobrotnik nam je poslal za invalide pod »Usmiljenim sreem« sto dinarjev. Invalid se najiskrenejše zahvaljuje.

Ljubljana.

— Posojilo za zgradbo 7. stanovanjske hiše za Bežigradom. Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal naredbo, s katero dovoljuje mestni občini, da najame posojilo 1.000.000 Din za zgradbo 7. stanovanjske hiše za Bežigradom. Posojilo je najeti proti 6% obrestovanju in amortizaciji v 100 semestrih. Anuitete se morajo kriti z najemninom.

— Pravljice za deca Opozarjamo na današnji večer pravljice, ki ga priredi Atena v mali dvorani Narodnega doma ob 5. uri popoldne. Ga. Šaričeva, odlična dramska umeinica bo pripovedovala našim malim lepe pravljice. Vstopnine ni — pobirajo se prostovoljni prispevki in kritje stroškov za kurjavo.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI.

Po daljšem premoru je pričela ljudska univerza v nedeljo dne 24. januarja t. l. zopet s svojimi predavanji. Vodstvo iste je prevzelo Društvo slušateljev filozofske fakultete in se je odločilo, da prične z literarnimi predavanji, na katerih naj bi predavali slovenski književniki.

Otvoritevno predavanje se je vršilo v nedeljo, na katerem je predaval pisatelj dr. Ivan Pregelj. Podal je svoje naziranje o umetnosti in njenih nalogah, obenem pa tudi poudaril zahteve, ki jih stavi na umetnika, da bodo njegovi umotvori popolni.

Kot temelj vsemu je postavil tezo: Umetnost ni sama sebi namen. To se pravi, da nobeno res umetniško delo, ne more nikoli nastati samo iz hotenja po ustvaritvi nečesa lepega ali umetniško-veličastnega, temveč le iz notranje umetniške potrebe po ustvaritvi. Dokaz za to so gotovi poiskusi romantikov, ki so se ravnali po geslu: Umetnost je sama sebi namen, in so pisali samo zato, da bi ustvarili nekaj lepega. Zato njihova dela nimajo prepričljivosti, manjka jim resničnosti in so radi tega, že več ali manj izročena pozabi.

Reklame ne potrebuje

O. BERNATOVIČ

ker se blago radi svoje kvalitete in cene samo priporoča!

Nasprotno pa najdemo, da so vsa velika dela nastala iz potrebe umetnika po izpovedi, in so bila zajeta iz resničnega občutja ali preživetja umetnika samega. Vsled tega je skoro nemogoče tendenčnost tega ali onega umotvora negirati.

Iz tega izvaja drugo zahtevo in sicer: Umetnost bodi socialna. To se pravi umetnost mora biti dostopna vsem in vsakomur. Da pa bo dostopna mora biti predvsem jasna in razumljiva, in sicer tudi najširšim plastem naroda. Proti temu so zlasti veliko grešili nekateri moderni, ki so v svojih delih zašli v tak skrajni subjektivizem, da je bilo večina itateljv živitev v delo nemogoče in jih je vsled tega razumela le majhna peščica ljudi. Umetnik je vsled tega ostal mrtev za ljudstvo in istotako njegovi umotvori.

Predavatelj nadalje zanika tudi absolutno svobodo ustvarjajočega umetnika. Vezan je vedno in predvsem na tradicijo. Zakoni poetike in estetike, ki so že najdeni se ne smejo zavreči, temveč se morajo le še izpopolniti. In že samo po sebi sledi iz tega, da je umetnik vezan tudi na šolo. Izobrazba in znanje, sta dva izmed prvih pogojev velikega umetnika. Učiti se mora zunanje tehnike, kakor tudi spoznavati notranje človekovo življenje. Razumljivo je, da spada k tradiciji tudi jezik, na katerega je umetnik predvsem vezan. Poznati ga mora do najmanjše potankosti in zanikati ne sme niti najmenekostnejšega pravila slovce — in mora biti tudi v jezikovnem oziru ustvarjajoč. Tri stvari torej na katere je umetnik predvsem vezan: Prvič: Znanje jezika, drugič: Poznanje snovnosti in tretjič: Poznanje poetike in estetike.

Umetnik mora imeti obzorje in biti časoven. To se pravi, da mora natanko poznati in obvladati čas in okolico v kateri živi. Vsaki umetnikni četudi je zajeta iz davne zgodovine mora utisniti svoj pečat, ki je obenem pečat dobe v kateri je živel. V tem so skrite tudi skoro vse epohalne vrednote dela.

Zatem preide na domače slovstvo, ki je bilo mnogokrat prigodniško in diletantsko. Poudarja, da ne zanika s tem, da prigodniška umetnina ne more biti umetniška. Za primer navede. O. Župančičevo »Našo besedo«, ki je tudi prigodniška, a je kljub temu velika umetnina. Za slabo prigodniško, smatra predvsem tisto slovstvo, ki je nastalo iz navdušenja ob drugih velikih umetninah in je bilo po njihovih vplivih napisano. Zakon je: Umetnik zajemaj iz sebe! Za diletantsko pa smatra ono slovstvo, ki je nastalo od ljudi, ki so bili sicer veliki talenti, a jim je manjkalo znanja in so vsled tega njihova dela nepopolna. Primer za to je pri nas A. Medved. Nihče ne more zanikati, da on ni bil velik dramatičen talent, a ker je vedno živel na deželi in ni poznal odra, ni vstvaril niti ene drame, ki bi bila resnično velika. Dotaknil se je ob tej priliki tudi Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, ki je sicer veličastno delo, a vendar tehnično šibko vsled tega, ker je hotel v njem združiti ep in parabelo. To vsled tega, ker je živel v času, ki je zanikal vsako teorijo.

Govori nadalje o slovenski umetniški duši. Kaj in kakšna je slovenska umetniška duša se ne more povedati. Vemo le to, da je bila v Prešernu tako velika, da vsakdo obstrni nad njo in ista tudi njega dela velikega in veličastnega. Isto najdemo tudi pri vseh drugih naših res velikih umetnikih. Ves slovenski je Levstikov »Martin krpan«, ki uživa ob njem, kdorkoli ga čita. Istotako je z Jurčičem, Gregorčičem, Cankarjem, Župančičem i. dr.

Kot najboljšo metodo za slovstveni študij umetnika predlaga ono, da se tehnično usposobi, kako mora biti njegova snov podana. Na podlagi tega je dana tudi možnost tvorjenja novih pesniških oblik.

O domačnostem slovstvu med Slovenci poudarja, da ne more in ni moglo roditi skrajnega naturalizma ali realizma, ker pri nas ni takšnega življa, kakor je pri drugih narodih, kakor pri Francozih ali Nemcih. Zanima tudi pesimizem v našem slovstvu; ker v slovenski duši je preveč optimizma in je vsled tega pesimizem nepristen in vtihotapljen iz druge svetovne literature.

Končno se dotakne še vprašanja našega velikega teksta in pravi, da pri nas veliki tekst že imamo. Ne moremo pa imeti romani, kakor so nekateri francoski veliki romani, ker je življenje pri nas drugačno.

S tem svoje predavanje zaključuje.

K debat se je oglasil neki akademik, ki pa je svoje misli tako neurejeno povedal, da se daljša debata ni mogla razviti.

V nedeljo dne 31. t. m. bo predaval Josip Vidmar o literaturi in kritiki.

DVORNI PLES V BEOGRADU.

Nobeden od vseh plesov, kolikor jih je bilo prirejenih v tej sezoni v Beogradu, se ne da niti oddaleč primerjati glede elegancie, distingviranosti in razkošja z velikim dvornim plesom, ki se je vršil v soboto v kraljevskem dvoru.

Na ples je bilo povabljenih nad 1300 oseb. Vabilo na dvorni ples pa ni čast, ki doletel lahko vsakogar. Zato pomeni ta prireditve za člane beograjske elite dogodek prve vrste.

Kljub temu so bili zastopani na dvornem plesu raznovrstni krogi. Povabljeni so bili razven diplomatom, ministrov in drugih uradnih dostojanstvenikov polihiki, učenjaki, umetniki, visoki uradniki, oficirji, dijaki, industrijalci, trgovci in ugledni reprezentanti drugih stanov in poklicev.

Gosti so jele prihajati ob 9. zvečer. Pred kraljevskim dvorcem se je ustavljal avtomo-

bil za avtomobilom, ekvipaža za ekvipažo, tiskar za tiskarjem. Če bi se bili postavili vsi ti vehikli drug za drugega, bi bila vrsta dolga nad 2 kilometra.

V vestibulu prvega nadstropja je zagledal gost vse polno gala uniform. Stal je pa tam tudi policijski šef, ki je revidiral z eleganco, tako, da tega niti opaziti ni bilo, vstopnice ter pošiljal goste najprej v garderobo na desno, nato v dvorano na levo. V enem izmed kotov vestibula je stala lepa miza, krog nje pa mladi oficiri od kraljeve garde, ki so izročali z gracioznostjo damam plesne rede ter jih vodili v veliko dvorano.

V dvorani se je nudil gledalcu fascinujoč pogled. Na eni strani so stale dame, vse v cvili, beserih, zlatih črveljkih, na prstih, rokah in okrog vratu dragocen nakit in vse bolj ali manj dekolirane, na drugi strani pa so stali gospodje v frakih z belimi naprsniki, malimi belimi kravatami, modernimi lakatimi čevlji, mnogi prsa polna dekoracij, mnogi so imeli tudi monokle. Kamor je gost pogledal, povsodi je videl samo eleganco, lepoto, razkošje. — Gospoda se je neprestano pozdravljala med seboj.

To je trajalo že skoro dve uri. Dvorana se je med tem napolnila in vsi pogledi so se jeli nestrno obračati proti mali dvorani, od koder je imel priti kralj s svito. Razgovori so postajali živahniji. Moška in ženska fronta sta se jela druga drugi približevati, kot da hočejo gosti začeti plesati brez kralja. Tedaj pa je dal dvorni maršal z roko znamenje in gospodje so stopili v svojo vrsto, dame pa v svojo.

Točno ob 11. je dal dvorni maršal tri znamenja s sabljo ter naznanil prihod kraljeve dvojice z besedami: »Njihova veličanstva«. V dvorani je nastala tišina. Vsi pogledi so se obrnili proti mali dvorani in v trenutku sta se prikazala kralj in kraljica. Kralj je bil oblečen v generalsko galauniformo, kraljica pa je imela na sebi krasno toaleto od zlatega brokata, v laseh diadem od briljantov in smaragdov, okrog vratu pa velik kolje od briljantov, ki ga je dobila od kralja kot poročno darilo. V njenem spremstvu sta bila princ Pavle, v uniformi gardne kapetana in princezinja Olga v beli svileni obleki. Za njima je korakal kraljev adjutant s soprogo, ministri in inozemski poslaniki, vsi s soprogi.

Ob kraljevem prihodu so se vsi prisotni globoko poklonili, orkester pa je zaigral SHS himno. Ko je bila himna končana, je zaigral orkester »srbijskoc«. Kralj in kraljica, princ Pavle in princezinja Olga ter zastopnik predsednika vlade so zaplesali kolo, ki so se mu pridružili diplomati, ministri in gosti. Nato so se plesali moderni plesi.

Ob polnoči je bil odprt bufet. Bufeta sta bila pa pravzaprav dva: Eden za kraljevo dvojico, njeno svito ter za ministre, diplomate in njihove soproge, drugi pa za goste. Bufet je bil razkošen. Bilo je vseh najfinjših stvari toliko, da bi bilo zadostovalo še za 1800 gostov. Vsa posoda je bila v dvornem bufetu pozlačena, v bufetu za goste pa posrebrana. Vsak predmet nosi kraljev monogram. V bufetu ostane vsak lahko kolikor časa hoče, uradno ostane eno uro, nakar se prične zopet ples. Nekateri so ostali rajši še po uro, dve, ali pa sploh do konca v bufetu. Največji je bil naval na cigarete, kajti na dvornem plesu se pušijo dvorne cigarete s kraljevim inisialami. Bili so gosti, ki se niso zadovoljili samo s tolikimi svačlicami, kolikor so jih mogli popuštiti, temveč, so se preskrbeli z njimi še za drugi dan, ali pa so jih vzeli, da so jih podarili drugi dan znanecem in prijateljem, ki niso bili na dvornem plesu.

Ob 2. je kraljeva dvojica odšla. Tedaj se je razvila med gosti intimnost. Ministri in diplomati so prišli v veliko dvorano, drugi gosti in njihove dame pa so hodile v malo.

Dasi so jeli gosti odhajati polagoma že po odhodu kraljeve dvojice, so ostali zadnji gosti do 5. zjutraj.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
torek, 26. januarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 75, bl. 78; Tobačne srečke iz leta 1888 den. 305, bl. 315; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 202, bl. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 960; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in li-varne d. d., Ljubljana bl. 125; Združene papirnice Veveč, Goritane in Medvođe d. d., Ljubljana den. 110; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 90, bl. 100; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 115.

Blago: Bukovi hlodi Ia, od 30 cm naprej, od 4 m naprej, s 15%, od 2.50—3.90 m, fco Postojna den. 375; testoni, monte, od 10 do 30 cm, fco vag. nakladalna postaja den. 450; deske 13 mm, 4 m, konično, media 24 cm, od 16 cm napr., fco Postojna bl. 580; deske 13 mm, 4 m, podmerno in III., fco meja bl. 500; remeljni 100/100, 80/80, 70/70, monte, 4 m,

fco vag. meja bl. 560; remeljni bukovi 50/50, Ia 1.10 m, fco meja bl. 1200; hrastovi želez. pragovi 2.50×25×15, fco italijanska meja bl. 68; hrastovi želez. pragovi 2.50×25×17, fco italijanska meja bl. 70; hrastovi hlodi I., II., največ od 2.70 in 2.90 m, fco vag. Ljubljana bl. 500; Javorjevi hlodi, brez grč, od 50 cm prem. naprej, od 1.60—2.20 m in 3.20 m naprej, sveži, s toleranco črnega srea, fco italijanska meja den. 1000; Pšenica bačka, fco vag. naklad. postaja bl. 305; pšenica banatska, fco vag. nakl. post. bl. 300; pšenica domača, fco vag. prekmurska postaja bl. 320; koruza, umetno sušena, fco vag. sremska postaja bl. 150; koruza, času primerno suha, fco vag. slavonska postaja bl. 125; koruza, času primerno suha, fco Jesenice tranz. za II. bl. 165; koruza, času primerno suha, fco vag. nakladalna postaja bl. 120; koruza medjimurska, fco vag. medjimurska postaja bl. 175; koruza drobna, fco vag. prekmurska postaja bl. 175; oves srbski, fco Postojna tranz. blago 220; ječmen 66 67, par. Ljubljana bl. 235; ajda domača, fco vag. prekmurska postaja bl. 265; rž domača, fco vag. prekmurska postaja bl. 215; proso rumeno, fco vag. prekmurska postaja bl. 215; otrobi drobni, pšenični, fco vag. nakladalna postaja bl. 125; ječice, zlatorumene, fco vag. dol. p. den. 250; Ia Portlandcement »Salona«-Tour, fco vag. Solin v jutavrečah po 50 kg bl. 45; v papirnatih vrečah po 50 kg bl. 45; v sodih po 150, 180, 200 kg bl. 52.50.

BORZE.

— Zagreb, 26. jan. Devize: Newyork ček 56.252—56.852, London izpl. 274.52—276.52, ček 274.75—276.45, Pariz 210—214, Praga 167—169, ček 166.8—168.8, Curih 1089.5—1097.5, ček 0—1093.25, Milan izpl. 227.48—229.88, ček 227.3—229.7, Berlin 1343.1—1353.1, Dunaj 792.88—802.88, Budimpešta 0.0791.

— Curih, 26. jan. Beograd 9.16, Newyork 518.375, London 25.2125, Praga 15.35, Pariz 19.175, Milan 20.895, Bukarešta 2.225, Dunaj 73, Sofija 3.575, Berlin 123.425, Budimpešta 0.007255.

DOBAVE.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. januarja t. l. ponudbe za dobavo 160 kg sivega motvozja, za dobavo navadnih in motnih šip, za dobavo 2000 komadov bakelj, za dobavo 15.000 kg živega apna, za dobavo 1500 m bliga Hessian, za dobavo 2000 kg katranovega olja; glede dobave 12.000 kg dvakrat rafiniranega petroleja, za dobavo 200 kg vazeline, za dobavo 30 m Moquette za II. razred, širine 1.30 m, za dobavo 1000 komadov zank za zastore, za doba-

vo 2000 m »Plattschnur« za Moquette za I. in II. razred; do 26. januarja t. l. za dobavo 6000 kg cilindrskega olja za pregreto paro; do 3. februarja t. l. za dobavo 120.000 kg portland cementa v sodih. Pri isti direkciji se vrši dne 13. februarja t. l. tretja ofertalna licitacija glede dobave 4000 komadov lokomotivnih ognjenih cevi pod izpremenjenimi pogoji. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Pri direkciji državnih železnic v Subotici se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. februarja t. l. glede dobave raznega materiala (barve, firnež, špirit, boraks, glicerol, mavec, vosek, kreda, terpentini, sikativ, formalin, karbolin, solna kislina, klej, šelak, soda kristalna, salmijak, sidol itd.). — Dne 6. februarja t. l. glede dobave 18.000 kg firneža. — Direkcija državnih železnic v Zagrebu obvešča zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se licitacija glede dobave 23 garnitur jeklenih Broten-cevi za lokomotive preloži od 10. februarja t. l. na 3. marca t. l.

»Zvedave ženske.« Prva repriza komične opere Wolfa-Ferrarija »Zvedave ženske« bo v sredo, dne 27. t. m. Opera je pri premijeri popolnoma uspešna. V glavnih vlogah nastopijo gg. Potučkova, Lovšetova, Ribičeva, Poličeva, Rumpelj, Janko, Banovec Zupan, Šubelj, Dirigira g. Neffat, režira g. Bučar. Poleg svojih odličnih umetniških kvaliteta nudi ta opera občinstvu najpriskrnejšo zabavo.

ZAHVALA.

Povodom svojega 50 letnega poklicnega jubileja sem bil deležen prav posebnih časti. Zato si štejem v prijetno dolžnost zahvaliti se v prvi vrsti ravnatelju Učiteljske tiskarne gg. Bernotu, Dimniku in štrukturu za gniljive nagovore in častno darilo. Lepo in priskrčno hvalo izražam vsem drugim, ki so se me spomnili z voščili in darili, tako g. univerzitetnemu prof. dr. Fran Ramovšu, predsedniku podružnice Ljubljana SGRJ tov. Krašovcu ter tov. Štreklju za podano darilo. Prav posebno se zahvaljujem pevskeemu društvu »Grafika«, ki me je počastilo pod vodstvom g. Dachsa s podoknico. Gniljivo petje bo ostalo meni in moji družini v trajnem spominu. Hvala tudi vsem tovarišem in tovarišicem Učiteljske tiskarne, ki so se polnoštevilno zbrali in mi doprinesli osebne čestitke.

V Ljubljani, 25. januarja 1926.

Oton Tutta.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

S časom jih našteje Georg šestnajst, štiri žene, sedem mož in tri nedorasle otroke. Ker imajo tako malo otrok, sklepajo, da bo ta prarod kmalu izumrl. Le tu, na tej osamljeni gori, je dopustila narava njihov obstoj. Morda pa so imeli tudi še druge otroke kje skrite.

Ti ljudje so podobni zelo razvitim opicam. Stanujejo v votlinah, ki jih opremijo s suhim listjem. To pa je tudi edini luksuz. Ognja ne poznajo, kakor tudi oblek ne, ki bi jih varovale mraza. Ker imajo pa tako gost kožuh, jih najbrže sploh ne zebe, hudega mraza pa tu ni nikoli. Njihova hrana so sadovi, korenine in surovo meso manjših živali in ptičev, ki jih pobijejo s kamni ali s palicami. Toda nikdar ne nosijo s seboj pravih gorjač kot orožje. Pridno pobirajo tudi ptičja jajca.

Čim dalje jih opazuje Georg naskrivaj, tembolj se mu zdi, da ima pred seboj le človeku podobne opice, in prav nič bi ga ne pekla vest, če bi eno usmrtil. Toda ni potrebno. Bitja se bojazljivo izogibljejo ljudi; za votlino se sploh ne brigajo več.

Vseeno pa so potniki zelo previdni. Zlasti Leonor ne sme biti nikdar sama. Za obrambo dobi Georgovo puško, za katero imajo še deset patron. O priliki, ko

je ustrelil Georg severnega jelena, je pokazal opičjim ljudem, ki so ga na skrivaj opazovali, kako strašno orožje je to.

Tako se torej igrajo Robinzone. Najprej, kar stori človek v takem položaju, je pač, da si poišče kruh ali nadomestilo zanj; to je: gotovo rastlinsko hrano, ki jo vživa vsak dan. Da je to skoro določen pogoj za življenje, vidimo skoro pri vseh narodih. Mi Srednjeevropejci imamo kruh iz pšenice ali rži, in tudi krompir, škotcu je ljubši ječmen, Italijan in prebivalec Severne Amerike jesta koruzo, Kitajec ima svoj riž, v Afriki jedo poleg kaše še korenino yams, v Južni Ameriki pa imajo za kruh tapijoko ali manihot, ki ga dobivajo iz sicer strupene korenine kasava. Našteli bi lahko še več primerov, kako hoče imeti človek rastlinsko hrano, ki jo uživa vsak dan in katere se nikdar ne naveliča.

Kmalu najdejo divjo koruzo z majhnimi, a močnatimi zrni. Nikakor pa ne nabirajo storžev, da bi nasadili zrna na obdelanem polju, kjer bi pridobili v naslednjem letu vsa drugačna zrna.

Ne morda zato, ker upajo, da jim ne bo treba ostati eno leto tu. Kakšnega pomena bi bilo tedaj, da bi obdelovali polje? To bi bil znak nespametnega in zelo slabotnega značaja. Govorica: »Ah, če bi le kdo prišel in me vzel seboj!« je izvor neuspeha, kakor vsako odlašanje, ker delo morda ne bo uspelo. V nasprotju je rek, ki ga govori eden izmed Jules Verneovih junakov: »Grem na delo, čigar korist sem

uvidel, tudi če nimam upanja, da bi dosegel končni smoter, in vztrajam pri delu, tudi če nimam uspeha.«

Ne, ni bila slabost, da naši prijatelji v tem oziru niso mislili na prihodnost. Seveda so edino upali, da zapuste otok po zraku, upanje, ki se lahko izkaže kot zelo varajoče. Za udeležitev pa bodo rabili vse svoje moči in torej ne bodo imeli časa, da bi si napravili udobnejše življenje.

Takoj drugi dan zjutraj razloži Adam tovarišema svoje vzvodove kvadrate. S koščkom mehkega apnenca razvija svojo teorijo na temni steni votline in jo pojasnjuje z matematičnimi številkami.

Naj povemo le toliko, da Georg ni razumel popolnoma nič, čeprav mu ni bila višja matematika nič tujega, in tudi Leonor, ki je študirala matematiko, ne more slediti. Vedno zopet vprašuje to in ono, tako da zakliče slednjič Adam ves ogorčen:

»Na, slišite Leonor, če pa še tega ne razumete, potem se mi smilite, potem niste nič drugega kot stara kamela.«

Glavno je, da hoče Adam s pomočjo svoje nove teorije o vzvodovih kvadratih leteti po zraku; to se pravi, ne morda z geometrijsko risbo, temveč z dvema perutima, ki jih pritrdi na roke. Kombinacija, s katero meni zvezati silo rok s silo nog, pa imenuje vzvodov kvadrat — res čudovita in popolnoma nova vezava raznih vzvodov.

(Dalje prih.)

Ne kupite prej nobenega šivalnega stroja, dokler ne ogledate in preizkusite!

JOSIP PETELINC-a strojev znamke

Gritzner, Adler, Phönix

ter najboljša švicarske pletilne stroje „DUBIED“, nadomestne dele, čolničke, igle za vse sisteme, pneumatiko, dele za kolesa, olje s. t. d.

Večletna garancija! Delavnica na razpolago!

Na malo! (Na veliko!)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Mlad železniški uradnik

želi lastnega ognjišča. Išče srčkano družico. Gospodične do 20 let naj se javijo pisмено na upravo lista pod »Srečac«.

Kontoristinja

možna vseh pisarniških del išče službe. Gre tudi na deželo ter nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe prositi na upravo lista pod: »Natančnac«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinjši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Prostora: Ljubljana, Karlova cesta št. 1a, 2. nadstropje.

Absolventinja

trgovske šole išče mesta kot praktikantinja. — Ponudbe na upravo lista pod: »Praktikantinja«.

Mesečno sobo

išče mlad gospod Dalmatincev, za takoj. Eventualno tudi s hrano in drugo oskrbo. Ponudbe na upravo »Narodnega Dnevnika« pod značko »Soliden«.

PREMOG - ČEBIN

Walfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v zalogi Združene opekarnе d. d. Ljubljani.

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Pražakovi ulici 3, prtljčje.

Iščem

svojo mater, Ano Lah, rojeno leta 1877 v St. Vidu pri Grobelju. Okrog 20 let že ne vem nič o njej. Služila je dolgo časa v Gradcu na Gornje Avstrijskem. — Prosim, ako kdo kaj ve o njej, naj to sporoči proti povrnitvi stroškov na upravo »Narodnega Dnevnika«, Ljubljana, Adolf Lah.

Gospodična

išče mesečno sobo s separatnim vhodom. — Ponudbe na upravo pod »Soba«.

Širite

»Narodni Dnevnik«!